

มาตรการป้องกันและลดผลกระทบต่อสังคมของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

หลักการและเหตุผล

ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖ หมวด ๒ การบริหารราชการเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขของประชาชน มาตรา ๘ (๓) กำหนดว่า “ก่อนเริ่มดำเนินการ ส่วนราชการต้องจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ผลดีผลเสียให้ครบถ้วนทุกด้าน กำหนดขั้นตอนการดำเนินการ ที่โปร่งใส มีกลไกการตรวจสอบการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน ในกรณีใดที่มีผลกระทบต่อประชาชน ส่วนราชการต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และชี้แจงทำความเข้าใจเพื่อให้ประชาชน ได้ตระหนักถึงผลประโยชน์ที่ส่วนรวมจะได้รับจากภารกิจนั้น”

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ในฐานะองค์กรนำในการเสนอแนะนโยบายเศรษฐกิจการคลัง ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องพัฒนากลไกในการปฏิบัติงานให้สามารถป้องกันและลดผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินการกิจการเสนอแนะและออกแบบนโยบาย/มาตรการของ สศค. และเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องกับพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๘ (๓) ดังกล่าว จึงได้กำหนดมาตรการเชิงรุก ในการป้องกันผลกระทบทางลบต่อสังคม โดยมีการวิเคราะห์ถึงผลกระทบและกำหนดแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อป้องกันและลดผลกระทบ ถ่ายทอดให้บุคลากรจากภายในองค์กรได้รับทราบและยึดถือปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีในการจัดการผลกระทบที่เกิดขึ้นให้ลดลงหรือหมดสิ้นไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อมุ่งเน้นให้ส่วนราชการมีระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ
๒. เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและตรวจสอบการทำงานของส่วนราชการ
๓. เพื่อให้การปฏิบัติงานของส่วนราชการเป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖

วิสัยทัศน์

องค์กรนำในการเสนอแนะนโยบายเศรษฐกิจการคลังเพื่อเศรษฐกิจสมดุล

พันธกิจ

๑. ศึกษา วิเคราะห์ และเสนอแนะนโยบายด้านการคลัง ระบบการเงิน การออม และการลงทุน รวมทั้งเศรษฐกิจมหภาคและระหว่างประเทศอย่างมืออาชีพ
๒. ติดตาม กำกับ และประเมินผลมาตรการเศรษฐกิจการคลังให้มีประสิทธิภาพ
๓. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และการยอมรับในนโยบายเศรษฐกิจการคลังกับทุกภาคส่วน
๔. พัฒนาบุคลากรและองค์การสู่ความเป็นเลิศ ด้านวิชาการ คุณธรรม และมีความสุข

ค่านิยมหลัก

- ส : เสนอแนะอย่างมีหลักการ
- ศ : ศึกษาอย่างไม่หยุดนิ่ง
- ค : คนคลั่งที่มีคุณภาพ

ยุทธศาสตร์/เป้าประสงค์

ยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์
๑. ส่งเสริมเศรษฐกิจไทยให้เติบโตและแข่งขันได้	๑. เศรษฐกิจไทยมีศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น
๒. กระจายโอกาสทางเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำ และส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๒. การเจริญเติบโตและพัฒนาเศรษฐกิจ อย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน
๓. เสริมสร้างความเข้มแข็งของการคลังภาคสาธารณะ	๓. การคลังของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีเสถียรภาพอย่างยั่งยืน
๔. เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และความร่วมมือกับทุกภาคส่วน	๔. องค์กรได้รับการยอมรับและเชื่อถือจากสาธารณชน
๕. เสริมสร้างความแข็งแกร่งขององค์กร	๕. องค์กรก้าวหน้าและบุคลากรมีความสุข

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลทำให้เกิดผลกระทบทางสังคม

การประเมินผลกระทบทางสังคม (Social Impact Assessment : SIA) เป็นการคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงด้านสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และคุณภาพชีวิตที่เกิดขึ้น พร้อมกับนำเสนอมาตรการในการลดผลกระทบทางสังคมเพื่อประกอบการพิจารณาทางเลือกโครงการ/กิจกรรม และการปรับเปลี่ยนโครงการ/กิจกรรมให้สอดคล้องกับสภาพชุมชนและสังคมในพื้นที่ และให้เกิดประโยชน์ รวมถึงลดผลกระทบทางลบที่จะอาจเกิดขึ้นให้มากที่สุด ซึ่งสำนักงานเศรษฐกิจการคลังได้ประเมินผลกระทบทางสังคมที่อาจเกิดจากการดำเนินงานตามภารกิจโดยสามารถแบ่งประเภทตามลักษณะงานของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ดังนี้

ตารางที่ ๑ การวิเคราะห์ปัจจัยเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบจากการดำเนินงาน

ภารกิจ	ปัจจัยเสี่ยง	โอกาสที่จะเกิด* (A)	ระดับความรุนแรง* (B)	ระดับความเสี่ยง (A*B)
๑. การศึกษา วิเคราะห์และเสนอแนะ ออกแบบนโยบาย มาตรการ และกฎหมาย	๑.๑ ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม	๒	๔	๘
๒. การติดตาม กำกับและประเมินผลมาตรการเศรษฐกิจการคลัง	๒.๑ ไม่มีการนำผลตอบรับ (Feedback) มาปรับปรุงให้ดีขึ้น	๒	๔	๘
๓. การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และการยอมรับในนโยบายเศรษฐกิจการคลัง	๓.๑ ไม่มีการจัดกิจกรรมสร้างปฏิสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้ด้านเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง	๒	๔	๘
	๓.๒ ขาดการเผยแพร่ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ	๒	๓	๖
๔. ด้านฐานข้อมูล	๔.๑ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านเศรษฐกิจเพื่อรองรับการปฏิบัติงานขาดความครอบคลุมและต่อเนื่อง	๓	๓	๙
	๔.๒ การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในหน่วยงานมีความล่าช้า ทำให้ระบบฐานข้อมูลไม่ทันสมัย	๓	๓	๙

หมายเหตุ : * โอกาสที่จะเกิด และระดับความรุนแรงพิจารณาคะแนน ตั้งแต่ ๑ ต่ำมาก จนถึงระดับ ๕ สูงมาก

ตารางที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลสถานะความเสี่ยง (Risk Profile)

ผลกระทบ

สูงมาก	๕	M	H	H	E	E
สูง	๔	M	M (๑.๑,๒.๑,๓.๑)	H	H	E
ปานกลาง	๓	L	M (๓.๒)	M (๔.๑,๔.๒)	H	H
ต่ำ	๒	L	M	M	M	H
ต่ำมาก	๑	L	L	L	M	M
		๑	๒	๓	๔	๕
		ต่ำมาก	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก

โอกาสเกิด

หมายเหตุ : E = สูงมาก H = สูง M = ปานกลาง L = ต่ำ

จากตารางที่ ๒ การวิเคราะห์ข้อมูลสถานะความเสี่ยง (Risk Profile) พบว่า ภารกิจของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.) ทั้ง ๔ ด้าน มีสถานะความเสี่ยงต่อไปนี้

๑. ด้านการศึกษา วิเคราะห์และเสนอแนะ ออกแบบนโยบาย มาตรการ และกฎหมาย

มีประเด็นปัจจัยเสี่ยงในด้านการไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม มีค่าระดับความเสี่ยงเท่ากับ ๘ ถือว่าเป็นค่าความเสี่ยงที่ระดับปานกลาง กล่าวคือมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นต่ำ (๒) ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นส่งผลกระทบสูง (๔)

๒. ด้านการติดตาม กำกับ และประเมินผลมาตรการเศรษฐกิจการคลังให้มีประสิทธิภาพ

มีประเด็นปัจจัยเสี่ยงในด้านไม่มีการนำผลตอบรับ (Feedback) มาปรับปรุงให้ดีขึ้น มีค่าระดับความเสี่ยงเท่ากับ ๘ ถือว่าเป็นค่าความเสี่ยงที่ระดับปานกลาง กล่าวคือมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นต่ำ (๒) ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นส่งผลกระทบสูง (๔)

๓. การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับในนโยบายเศรษฐกิจการคลัง มีประเด็นปัจจัยเสี่ยง ๒ ประเด็น ดังนี้

๓.๑ ประเด็นปัจจัยเสี่ยงด้านไม่มีการจัดกิจกรรมสร้างปฏิสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้ด้านเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง มีค่าระดับความเสี่ยงเท่ากับ ๘ ถือว่าเป็นค่าความเสี่ยงที่ระดับปานกลาง กล่าวคือมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นต่ำ (๒) ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นจะส่งผลกระทบสูง (๔)

๓.๒ ประเด็นปัจจัยเสี่ยงด้านขาดการเผยแพร่ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ มีค่าระดับความเสี่ยงเท่ากับ ๖ ถือว่าเป็นค่าความเสี่ยงที่ระดับปานกลาง กล่าวคือมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นต่ำ (๒) ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นจะส่งผลกระทบปานกลาง (๓)

๔. ด้านฐานข้อมูล มีประเด็นปัจจัยเสี่ยง ๒ ประเด็น ดังนี้

๔.๑ ประเด็นปัจจัยเสี่ยงด้านการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านเศรษฐกิจเพื่อรองรับการปฏิบัติงานขาดความครอบคลุมและต่อเนื่อง มีค่าระดับความเสี่ยงเท่ากับ ๘ ถือว่าเป็นค่าความเสี่ยงที่ระดับปานกลาง กล่าวคือมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นปานกลาง (๓) ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นจะส่งผลกระทบปานกลาง (๓)

๔.๒ ประเด็นปัจจัยเสี่ยงด้านการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในหน่วยงานมีความล่าช้า ทำให้ระบบฐานข้อมูลไม่ทันสมัย มีค่าระดับความเสี่ยงเท่ากับ ๙ ถือว่าเป็นค่าความเสี่ยงที่ระดับปานกลาง กล่าวคือมีโอกาสที่จะเกิดขึ้นปานกลาง (๓) ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อปานกลาง (๓)

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าโดยรวมแล้ว สศค. มีสถานะความเสี่ยงอยู่ในระดับปานกลางที่จะทำให้เกิดผลกระทบต่อสังคมได้ จึงเห็นควรกำหนดมาตรการในเชิงรุกเพื่อป้องกันและลดผลกระทบทางลบต่อสังคม และติดตามเฝ้าระวังมาตรการควบคุมให้ดำเนินการอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ดังนี้

ตารางที่ ๓ มาตรการป้องกันและลดผลกระทบทางลบต่อสังคมของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ภารกิจ	มาตรการ/แนวทางปฏิบัติเชิงรุกต่อผลกระทบทางลบ*	ผลกระทบทางลบ	ผู้รับผิดชอบ
๑. การศึกษา วิเคราะห์และ เสนอแนะ ออกแบบ นโยบายมาตรการ และ กฎหมาย ๒. การติดตาม กำกับ และประเมินผล มาตรการเศรษฐกิจ การคลัง ๓. การเสริมสร้าง ความรู้ความเข้าใจ และการยอมรับ ในนโยบายเศรษฐกิจ การคลัง	๑. ประชุม/สัมมนา เพื่อชี้แจงหลักการ และเหตุผล และวิธีปฏิบัติของการออก มาตรการหรือนโยบายก่อนและหลังมีผล บังคับใช้จริงทั้งกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ๒. ประชาสัมพันธ์/ชี้แจงผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น ทีวี วิทยุ Website สัมมนา แอลงข่าว บอร์ดประชาสัมพันธ์ ๓. จัดทำประชาพิจารณ์และ/หรือรับฟัง ข้อคิดเห็นก่อนนำมาบังคับใช้หรือนำไป ปฏิบัติ ๔. สำรวจความคิดเห็น (แบบสอบถาม) จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและประชาชน เพื่อนำมาปรับปรุงก่อนบังคับใช้ ๕. เปิดให้มีช่องทางการสอบถาม/แนะนำ หรือร้องเรียน ร้องทุกข์ ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น Website หรือโทรศัพท์สายด่วน	๑. ประชาชนไม่ได้รับความรู้ และความเข้าใจในนโยบาย/ มาตรการ/กฎหมาย ๒. การปฏิบัติงานไม่มี ความโปร่งใส ขาดความเชื่อถือ และไว้วางใจประชาชนเจ้าหน้าที่ ของรัฐ ๓. ประชาชนไม่พึงพอใจ ในการขอรับบริการจากหน่วยงาน	ทุกหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง
๔. ด้านฐานข้อมูล	๑. มอบหมายเจ้าหน้าที่ให้รับผิดชอบ การปรับปรุงข้อมูล (Update) ของหน่วยงาน ๒. ปรับปรุงข้อมูลให้ถูกต้องครบถ้วน และมีความทันสมัยอยู่เสมอ ๓. ปรับปรุงรูปแบบ Website ให้มี ความทันสมัยและสะดวกต่อการใช้งาน		

หมายเหตุ : กิจกรรมที่ต้องดำเนินการตามมาตรการป้องกัน สามารถปรับใช้ตามความเหมาะสมในแต่ละกิจกรรมได้

ขั้นตอนการจัดทำมาตรการและวิธีการป้องกันผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้นต่อสังคม

